

Какъ сж почитали старитѣ българе паметта на словѣнскитѣ първоучителѣе и тѣхнитѣ ученици?

На скоро слѣдъ смъртта на словѣнскитѣ първоучителѣе тѣхната слава е вече гърмѣла по широката тогава българска земя. Това ясно ни показватъ нѣкои свидѣтелства отъ най-старитѣ български писателѣе, каквито сж: Климентъ, Константинъ, Иоаннъ Екзархъ, Черноризецъ Храбъръ, и безименний съчинителъ на едно прѣкрасно слово за ползата отъ книжното четене. Ние нѣма да привождаме тукъ всички тия свидѣтелства, ще напомнимъ само слѣднитѣ думи на Черноризецъ Храбъръ: аще ли въпросиши словѣнскыа боужара (граматици), глагола: кто въ писмена створи и естъ, или книги приложи, то вси вѣдаты и откѣрваше рекуть: сватыи Константинъ философъ, тѣи намъ писмена створи и книги прѣложи и Меодие братъ его; сжтъ во еше живи, иже сжтъ видѣли ихъ. — Ние незнаемъ, кога и гдѣ първѣ Кирилъ и Методий сж припознати за светци, но навѣрно можемъ да кажемъ, че още въ началото на 10-ти вѣкъ тѣхната паметъ свѣтло се е празнувала и славила въ България. Тамо сж и съставени най-старитѣ имъ църковни служби, както, по край друго, увѣрва и слѣдната пѣсенъ въ методиевий канонъ:

О какъ свѣтаа (чрѣзъ васъ, светци) хвалитса славно градъ **Болоуиный**, Кириле свѣте и Меодие, мисна и Панонна и Моравьскаа земѣ, блажене. Празнуваньето испърво е ставало два пѣти прѣзъ годината, на 14 Февруарий, въ деньтъ, богато, се е прѣдставилъ св. Кирилъ, и на 6 Априль, богато е ставало уснѣвието на св. Методий. Тие празници има заблѣжени въ такви стари рѣкописи, каквито сж Ватиканското глаголическо Евангелие и така наречената Савина книга. Прѣзъ реченитѣ дни освѣнъ църковнитѣ служби и пѣсни, по българскитѣ църкви сж се чели и похвални слова за Кирилла и Методия, слова, за които се казва, че били съчинени отъ св. Климентъ.